

Vyučovací předmět: **Prvouka- platnost k 1.9.2013**

Vzdělávací oblast: člověk a jeho svět

Charakteristika předmětu

V předmětu **Prvouka** je realizován obsah vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět**

Prvouka je komplexně pojatým předmětem s mnoha vazbami k ostatním předmětům. Cílem je rozvoj osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a postojů týkajících se přírody a společnosti. Výchova a vzdělání dětí v tomto předmětu má připravit do života lidi, kteří budou dobře zorientováni ve světě, tj. budou schopni nalézt své místo v rodině, zaměstnání, společenském životě. Budou umět pečovat o své zdraví, využít svůj volný čas a žít stylem, který umožní život i dalším generacím.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti.

Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují se vzdálenějšími jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozoruje a přemýšlí o nich. Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Propojením této oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností pomáhá žákovi zvládat nové životní situace, upevňovat pracovní a režimové návyky.

Obsah předmětu: Místo, kde žijeme;

Lidé kolem nás;

Lidé a čas;

Rozmanitost přírody;

Člověk a jeho zdraví.

Vyučovací předmět prvouka má časovou dotaci 13 hodin týdně. Ve 4. a 5. ročníku je rozdělen na dvě části (předměty) : přírodovědnou (Přírodověda) a vlastivědnou (Vlastivěda). Výuka probíhá v kmenových třídách v exteriérech (koresponduje s probíraným učivem).

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Prvouky společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Učitel vede žáky k zakládání pokusů a tím žák pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti. Učitel nabízí různé zdroje informací a tím vede žáka k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů informací (encyklopedie, přírodovědné knihy a časopisy...). Učitel jasně, stručně, srozumitelně a v souvislostech provádí výklad a tím vede žáka k užívání obecně platných termínů, znaků a symbolů, uvádí věci do souvislostí.

Kompetence k řešení problémů: Učitel nabízí problémové úkoly, objasňuje více druhů řešení a tím učí žáka řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problému empirické a logické postupy, tyto postupy prakticky ověřuje. Učitel společně s žáky vytváří pravidla a kritéria hodnocení a tím umožňuje žákovi sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů

Kompetence komunikativní: Učitel nabízí různé texty a záznamy, audio i videotechniku a tím umožňuje žákovi porozumět různým typům textů a záznamů a obrazového materiálu. Učitel poskytuje žákovi informační a komunikační prostředky a technologie a tím vede žáka k efektivnímu využívání těchto prostředků pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální: Učitel umožňuje žákům podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a tím se žák učí spolupracovat ve skupině a respektovat daná pravidla. Učitel poskytuje žákům prostor pro skupinovou práci a kooperativní učení a tím učí žáky podílet se na příjemné atmosféře v týmu. Učitel je žákům rádcem a tím vede žáka k tomu, že žák umí v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat; učitel umožňuje žákům klást otázky a tím žák přispívá k diskusi v malé skupině, cítí potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení problémů.

Kompetence občanské: Učitel uznává možnost volby při rozhodování a tím umožňuje žákovi rozhodovat se podle dané situace, poskytovat účinnou pomoc dle svých možností. Rovněž umožňuje dávat věci, jevy do souvislostí a vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a tím je učí chápat základní ekologické souvislosti, znát požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví.

Kompetence pracovní: Učitel poskytuje žákům různé nástroje a pomůcky a tím vede žáka k používání materiálů, nástrojů a vybavení a dodržování vymezených pravidel. Učitel předkládá různá rizika a následky nejen ve vztahu k lidem, ale i k přírodě a tím vede žáka k zodpovědnému přístupu k výsledkům pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, i z hlediska ochrany životního prostředí

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV:	Osobnostní a sociální výchova:
	Osobnostní rozvoj
<i>OSV 1</i>	<i>Rozvoj schopností poznání:</i> cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů
<i>OSV 2</i>	<i>Sebepoznání a sebepojetí:</i> moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem
<i>OSV 3</i>	<i>Seberegulace a sebeorganizace:</i> organizace vlastního času, plánování učení
<i>OSV 4</i>	<i>Psychohygiena:</i> dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích
<i>OSV 5</i>	<i>Kreativita:</i> nápady, originalita, tvořivost
	Sociální rozvoj
<i>OSV 6</i>	<i>Poznávání lidí:</i> vzájemné poznávání ve třídě
<i>OSV 7</i>	<i>Mezilidské vztahy:</i> chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc
<i>OSV 8</i>	<i>Komunikace:</i> řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání v komunikaci, komunikace v různých situacích
<i>OSV 9</i>	<i>Spolupráce a soutěživost:</i> rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci
	Morální rozvoj
<i>OSV 10</i>	<i>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:</i> zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů
<i>OSV 11</i>	<i>Hodnoty, postoje, praktická etika:</i> vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování
VDO	Výchova demokratického občana

VDO 2	<i>Občan, občanská společnost a stát:</i> přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)
MkV	Multikulturní výchova
MkV 2	<i>Lidské vztahy:</i> právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování (základní morální hodnoty)
EV	Environmentální výchova:
EV 1	<i>Ekosystémy:</i> les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina
EV 2	<i>Základní podmínky života:</i> voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje,
EV 3	<i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí:</i> doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině
EV 4	<i>Vztah člověka k prostředí:</i> naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví,
MV	Mediální výchova:
MV 1	<i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení:</i> hledání rozdílů mezi různými druhy sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení
MV 2	<i>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality:</i> vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot
MV 4	<i>Vnímání autora mediálních sdělení:</i> identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové prostředky
MV 5	<i>Fungování a vliv médií ve společnosti:</i> vliv a role médií v každodenním životě

Časové vymezení předmětu

	1.	2.	3.	4.	5.	celkem	z toho DČD
Prvouka	2	2	2			6	
Přírodověda				2	2	4	1
Vlastivěda				1	2	3	1

1. ročník

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme		
<i>OVO 1: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí a různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času</i>	<i>DV: zná název školy, jméno učitelky, vychovatelky, ředitele školy</i> <i>DV: rozlišuje jednotlivá povolání vyskytující se ve škole</i> <i>DV: orientuje se v prostředí školy</i> <i>DV: zná cestu do školy a zpět, rozpozná „kritická místa“</i> <i>DV: zná pravidla bezpečné chůze po chodníku, po silnici</i> <i>DV: přechází silnici na bezpečném místě</i> <i>DV: orientuje se ve škole – rozmístění tříd, jídelna, školní družina</i> <i>DV: určí vhodná místa pro hru a</i>	Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště, adresa bydliště žáka bezpečná cesta do školy škola – prostředí školy, orientace ve škole, činnosti ve škole Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných situací

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
	<i>trávení volného času</i>	
<i>OVO 3: rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost</i>	<i>DV: rozlišuje typy domů, bytů DV: rozpozná ekosystémy (les, pole, louka, rybník, řeka) v blízkosti školy a domova DV: uvědomuje si rozdíl mezi silnicí, polní cestou, lesní cestou DV: uplatňuje bezpečné chování na různých typech cest</i>	Obec – její části, významné budovy v obci, poloha v krajině, okolí školy
<i>OVO4: odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat, kdy vrátet dluhy</i>	<i>DV: pozná české mince a bankovky DV: uvede příklad využití platební karty DV: odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu</i>	Finanční gramotnost
Lidé kolem nás		
<i>OVO 4: rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi</i>	<i>DV: rozlišuje vztahy v rodině (rodiče, děti, prarodiče, teta, strýc) DV: vypráví o životě v rodině na základě osobních zkušeností DV: vnímá role v rodině a vztahy mezi jednotlivými členy rodiny DV: uvědomuje si rozdíl mezi právem a povinností v souvislosti s rolemi v rodině (rodič – dítě) DV: zprostředkovává ostatním oslavy a tradice v rodině na základě vlastní zkušenosti</i>	Rodina – postavení jedince v rodině, příbuzenské vztahy, rodinné soužití, pomoc v rodině oslavy a zvyky v rodině soužití lidí - komunikace v rodině projevy lásky a citu, pomoc slabým
<i>OVO 6: projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům</i>	<i>DV: podílí se na vytváření pravidel soužití DV: vnímá pravidla soužití jako nutnou součást mezilidských vztahů DV: umí si připravit pomůcky podle pokynu učitele DV: učí se rozlišovat nežádoucí formy chování DV: začíná si uvědomovat rozdíly mezi spolužáky (charakter, vlastnosti, dovednosti, schopnosti) DV: tyto rozdíly se snaží respektovat DV: vnímá rozdíl mezi základními lidskými právy a naplňování povinností</i>	Škola – pravidla soužití: vztahy mezi dětmi, vzájemná pomoc a respektování Chování lidí : pravidla společenského styku – pozdrav, poděkování právo a spravedlnost – právo na relaxaci, na základní lidské potřeby (pitný režim, toaleta), práva a povinnosti žáků školy povinnosti: v rodině, ve škole
Lidé a čas		
<i>OVO 7: využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</i>	<i>DV: orientuje se v čase (rok, měsíc, týden, den, hodina, včera, dnes, zítra) DV: sestavuje svůj režim dne s ohledem na povinnosti i práva DV: vyjmenuje dny v týdnu DV: orientuje se v souvislostech (dnes pondělí, včera neděle) minulosti, přítomnosti a budoucnosti)</i>	Orientace v čase a časový řád – určování času, režim dne, kalendář, roční období

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
Rozmanitost přírody		
<i>OVO 9: pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i>	<i>DV: zná roční období a umí pojmenovat jejich základní charakteristické rysy (např. s volným časem dítěte, s proměnami přírody) DV: rozlišuje skupenství vody na základě vlastního pozorování DV: přiřadí do ročních období významné oslavy a tradice (Vánoce, Velikonoce) DV: uvědomuje si tradiční význam svátků</i>	Orientace v čase – roční období, kalendář, významné dny a svátky
<i>OVO 10: roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</i>	<i>DV: pozná listnaté, jehličnaté stromy a ovocné stromy DV: rozlišuje strom, keř a bylinu DV: zná základní části stromu a byliny DV: podle viditelných znaků rozlišuje ovoce a zeleninu DV: uvědomuje si jejich význam v přírodě i význam pro člověka DV: zná domácí i volně žijící zvířata DV: pojmenuje mláďata domácích zvířat</i>	Rostliny a živočichové ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody: ochrana rostlin a živočichů
<i>OVO 11: provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</i>	<i>DV: provádí jednoduchá pozorování změn v přírodě v souvislosti s ročními obdobími DV: změny zapisuje pomocí jednoduchých značek</i>	Jednoduché pokusy a pozorování
Člověk a jeho zdraví		
<i>OVO 12: uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</i>	<i>DV: pojmenuje základní části lidského těla DV: uplatňuje správný pitný režim DV: sestavuje správný denní režim i s ohledem na pohybové aktivity DV: zná zásady správné životosprávy DV: dodržuje správné hygienické návyky (mytí rukou, celková osobní hygiena, čisté zuby) DV: rozliší nemoc a úraz, pozná projevy běžné nemoci (nachlazení, rýma, angína) DV: ví, jak se zachová při drobném poranění (přivolání dospělého, poskytnutí základního ošetření) DV: zná zásady správného chování u lékaře (i zubního)</i>	Lidské tělo – životní potřeby a projevy péče o zdraví – nemoc, drobná poranění a úrazy, první pomoc
<i>OVO 13: dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</i>	<i>DV: zná zásady bezpečného chování ve skupině a uvědomuje si následky svého chování DV: snaží se předcházet úrazům</i>	Osobní bezpečí – krizové situace (šikana, týrání)

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
	<i>a poraněním sebe i druhých</i>	
<i>OVO 14: chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě</i>	<i>DV: ví, jak se chovat při setkání s neznámými osobami DV: upozorní na podezřelé chování jedince dospělou osobu (rodič, učitel, vychovatelka) DV: vyhýbá se osamělým místům, kde by byl vystaven nebezpečí</i>	Osobní bezpečí; krizové situace
<i>OVO 15: uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu OVO16: ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</i>	<i>DV: ví, kde jsou nebezpečná místa na cestě do školy i ze školy DV: pozná přechod pro chodce, světelnou signalizaci DV: zná zásady bezpečné chůze po chodníku i po silnici DV: připravuje se na roli cyklisty – jízda v doprovodu starších, ochranné prvky při jízdě na kole DV: zná základní povinnou výbavu jízdního kola DV: uplatňuje bezpečné způsoby pohybu a chování v silničním provozu při cestě do školy a ze školy, charakterizuje nebezpečná místa. DV: ví, kdy použít čísla tísňového volání – 112, 150, 155 a 158</i>	Osobní bezpečí – bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty

2. ročník

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
<i>OVO 1: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí a různého charakteru, využívá bezpečná místa pro trávení volného času</i>	<i>DV: popíše svoji cestu do školy DV: rozezná základní dopravní značky, přechází na přechodu pro chodce, zná semafor DV: zná běžné dopravní prostředky včetně hromadných DV: ví, kde je zastávka MHD a jak se na ní chovat DV: určí vhodná místa pro hru a trávení volného času DV: zhodnotí vhodnost míst pro hru a trávení volného času, uvede možná nebezpečí i způsoby, jak jim čelit</i>	Domov: prostředí domova, orientace v místě bydliště, adresa bydliště žáka Bezpečná cesta do školy Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných situací
<i>OVO 3: rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby jejich estetické hodnoty a rozmanitost</i>	<i>DV: popíše svůj domov (byt, dům) DV: vyjmenuje jednotlivé místnosti svého domova a jeho vybavení DV: nakreslí jednoduchý plánec svého domova DV: jednoduše vysvětlí rozdíl mezi vesnicí a městem DV: pozná významné budovy v obci a jejich značení</i>	Domov: prostředí domova, panelový dům, nájemní dům, byt, vesnice, město Obec: úřady, policie, hasiči, nemocnice, pošta, nádraží, kulturní zařízení, jiné dominanty města

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
<i>OVO4: odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat, kdy vracet dluhy</i>	<i>DV: pozná české mince a bankovky DV: uvede příklad využití platební karty DV: odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu</i>	Finanční gramotnost
<i>OVO 4: rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi</i>	<i>DV: zná role rodinných příslušníků DV: orientuje se v širších rodinných vztazích (sestřenice, teta, strýc) DV: hovoří o významných událostech v rodině (oslavy, výročí) DV: vyjmenuje povolání členů rodiny DV: zná běžné domácí práce, přiměřeně se některých účastní DV: rozliší pojem „známý rodiny“ na základě důvěry a míry přátelství</i>	Rodina: známí a noví lidé – -odstupňování známosti podle důvěry a přátelství Známí a noví lidé podle společných zájmů Jak se seznamujeme: na co musíme být opatrní Práce, zaměstnání, řemesla, nezaměstnanost, odpočinek, zábava Využití volného času: cestování, sport, kultura, hry
<i>OVO 6: projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům</i>	<i>DV: nejen barva vlasů liší lidi na-vzájem DV: uvědomuje si odlišnosti v nářečí i cizím jazyku DV: vnímá povahové vlastnosti jako další prvek odlišností DV: uvědomuje si odlišnosti podle různých zájmů a koníčků DV: vypráví o svých koníčcích a zálibách</i>	Podobní a odlišní lidé – -barva pleti, místní původ, povahové povah.vlastnosti, jazyk a nářečí Volný čas
<i>OVO 7: využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</i>	<i>DV: rozlišuje jednotlivé části dne (svítání, ráno, dopoledne...) DV: určuje celé hodiny, půlhodiny, čtvrt hodiny DV: vyjmenuje měsíce kalendářního roku a přiřadí k nim volnočasové aktivity DV: vyjmenuje měsíce školního roku a přiřadí k nim důležité mezníky (začátek a konec roku, pololetí) DV: přiřadí členy rodiny k časovým pojmům DV: znázorní jednoduchý rodokmen – strom života rodiny</i>	Orientace v čase: hodiny nástěnné, sluneční, přesýpací (historické hledisko) Budík, hodiny náramkové, věžní Kalendář: stolní, trhací, záznamník, diář Minulost a současnost: dříve, dávno, nedávno, včera, předevčírem, zítra, pozítří Rodokmen
<i>OVO 9: pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i>	<i>DV: pozoruje přírodu v ročních obdobích DV: svá pozorování zapíše domluvenými značkami DV: pozoruje změny i na živočiších (zimní a letní srst) DV: ptáci stěhovaví a přezimující DV: stromy opadavé a neopadavé DV: dokáže jednoduše definovat poj-my - savec, pták, hmyz</i>	Proměny přírody Živočiškové ve volné přírodě: srst, přezimování, stavba těla ptáků, savců (čtyřnohá zvířata) Ptáci a jejich hnízda, péče o ptáky v zimě

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
<i>OVO 10: roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</i>	<p><i>DV: zná pojmy – zelenina, ovoce, zemědělské plodiny</i></p> <p><i>DV: rozlišuje druhy zeleniny – košťálová, kořenová, listová, cibulová, listová</i></p> <p><i>DV: rozlišuje druhy ovoce – malvice, peckovice, bobule</i></p> <p><i>DV: zná stavbu těla rostlin – kořen, stonek, list, květ, plod,</i></p> <p><i>DV: přiřadí pojmy – dužnina, jádřinec, pecka, semeno, slupka</i></p> <p><i>DV: přiřadí k ovocnému stromu ovoce</i></p> <p><i>DV: zná význam ovoce a zeleniny v jídelníčku člověka</i></p> <p><i>DV: ví, které zemědělské plodiny se vyskytují v regionu</i></p> <p><i>DV: ví proč a jak jsou užitečné včely</i></p> <p><i>DV: zná význam pokojových rostlin – okrasné a užitkové</i></p> <p><i>DV: jednoduchým způsobem se o pokojové rostliny stará (zalévání, kypření, otírání prachu)</i></p> <p><i>DV: pokojové rostliny kvetoucí a nekvetoucí</i></p> <p><i>DV: zná zvířata, která můžeme chovat v bytě</i></p> <p><i>DV: popíše, jak se o zvířata v zajetí staráme</i></p> <p><i>DV: zná kvetoucí rostliny na louce (léčivé byliny)</i></p> <p><i>DV: vyjmenuje hmyz vyskytující se na louce</i></p> <p><i>DV: vyjmenuje polní plodiny – obilí, zná jejich význam</i></p> <p><i>DV: rozlišuje práce na poli – setí, sklizeň, plevel, výrobky</i></p> <p><i>DV: ví, co dává les člověku</i></p> <p><i>DV: pozná stromy jehličnaté a listnaté</i></p> <p><i>DV: ví, jak se v lese chováme a jak jej chráníme</i></p> <p><i>DV: zná ptáky a zvířata žijící v lese</i></p> <p><i>DV: podle atlasu hub pojmenuje alespoň tři jedlé a tři jedovaté houby</i></p> <p><i>DV: vysvětlí, co můžeme vyčíst z pařezu</i></p> <p><i>DV: pozná sever v přírodě podle mechu na stromech a podle mraveniště</i></p> <p><i>DV: vyjmenuje ryby žijící v rybníku nebo v řece</i></p> <p><i>DV: zná další živočichy žijící u vody a ve vodě</i></p> <p><i>DV: vysvětlí, co je nebezpečím pro čistotu rybníků a řek</i></p>	<p>Zelenina a ovoce – jejich druhy a význam pro člověka</p> <p>Zemědělské plodiny</p> <p>Pokojové rostliny</p> <p>Domácí mazlíčci</p> <p>Péče o zvířata v zajetí – - podmínky života</p> <p>Chráněné rostliny</p> <p>Chránění živočichové</p> <p>Ekosystém – louka</p> <p>Ekosystém – pole</p> <p>Ekosystém – les</p> <p>Ochrana životního prostředí – - les</p> <p>Péče o své zdraví</p> <p>První pomoc při otravě</p> <p>Ekosystém – rybník, řeka</p>
<i>OVO 11: provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</i>	<p><i>DV: pozoruje a zapisuje růst rostlin ze semena (hrách, pažitka)</i></p> <p><i>DV: pozoruje a zapisuje koloběh vody v přírodě</i></p> <p><i>DV: jednoduchým způsobem zjišťuje</i></p>	<p>Semeno - rostlina</p> <p>Koloběh vody v přírodě</p>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
	<p>čistotu vody v přírodě</p> <p><u>DV:</u> pozoruje přeměnu vody v páru</p> <p><u>DV:</u> pozoruje přeměnu páry na vodu</p> <p><u>DV:</u> pozoruje a zapisuje změnu vnitřní i venkovní teploty v závislosti na ročním období</p> <p><u>DV:</u> zakládá herbář</p>	<p>Ochrana životního prostředí</p> <p>–</p> <p>voda</p> <p>Teplota vody</p> <p>Teplota vzduchu</p> <p>Herbář</p>
Člověk a jeho zdraví		
<p><u>OVO 12:</u> uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</p>	<p><u>DV:</u> popíše své hygienické návyky během dne</p> <p><u>DV:</u> rozezná a umí použít mycí prostředky, čistící prostředky, prací prostředky</p> <p><u>DV:</u> umí vysvětlit, proč je nezbytné udržovat pracovní místo a dům v pořádku a čistotě</p> <p><u>DV:</u> rozlišuje části trupu, hlavy, horní a dolní končetiny</p> <p><u>DV:</u> zná pět smyslů a ví, jak je chráníme</p> <p><u>DV:</u> seznámí se se základními vnitřními orgány člověka – mozek, plíce, srdce, žaludek</p> <p><u>DV:</u> porovnává funkci vnitřních orgánů se životem rostlin a zvířat</p>	<p>Lidské tělo – vnitřní orgány</p> <p>Hygiena a čistota</p> <p>Pořádek a čistota</p> <p>Péče o zdraví</p>
<p><u>OVO 13:</u> dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své, ani zdraví jiných</p>	<p><u>DV:</u> ví, co je úraz (jak vzniká)</p> <p><u>DV:</u> ví, jak přivolat pomoc</p> <p><u>DV:</u> zná základní vybavení lékárničky, ví, kdo je školní zdravotník</p> <p><u>DV:</u> respektováním pravidel chování předchází případným úrazům</p> <p><u>DV:</u> zná některé dětské nemoci (nakažlivé) a ví, jak neohrožovat druhé</p> <p><u>DV:</u> ví, kdy použít čísla tísňového volání 112, 150, 155 a 158</p>	<p>Péče o zdraví</p> <p>Důležitá telefonní čísla: 150, 155, 158, 156, 112</p> <p>Pravidla chování</p> <p>Dětské nemoci</p>
<p><u>OVO 14:</u> chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepřijemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě</p>	<p><u>DV:</u> učí se komunikovat s cizími lidmi bez ostychu, ale obezřetně</p> <p><u>DV:</u> ví, komu se může svěřit s nepříjemným pocitem při komunikaci s neznámým člověkem</p> <p><u>DV:</u> požádá o pomoc pro svého kamaráda</p> <p><u>DV:</u> vnímá rozdíl mezi hrou, šikanou a násilím</p> <p><u>DV:</u> je schopen odsoudit brutalitu a násilí v médiích (akční filmy)</p> <p><u>DV:</u> v modelových situacích ohrožení bezpečí (neznámá místa, setkání s neznámými lidmi, kontakt se zvířaty, práce s elektronickými médii atd.) označí možná nebezpečí a diskutuje o účinných způsobech ochrany</p>	<p>Osobní bezpečí: rizikové prostředí</p> <p>Osobní bezpečí: služby odborné pomoci</p> <p>Brutalita a násilí v médiích</p>
<p><u>OVO 15:</u> uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníků silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví</p>	<p><u>DV:</u> zná a dodržuje pravidla silničního provozu – chodec</p> <p><u>DV:</u> uvede základní ochranné prvky</p>	<p>Osobní bezpečí: bezpečné chování v silničním</p>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
své a zdraví jiných	v silniční dopravě v roli chodce a cíleně je používá <u>DV:</u> učí se předvídat nebezpečí na silnici a na chodníku i při hrách <u>DV:</u> umí se slušně a bezpečně chovat v hromadné dopravě <u>DV:</u> uplatňuje bezpečné způsoby pohybu a chování v silničním provozu při cestě do školy a ze školy, charakterizuje nebezpečná místa.	provozu Hromadná doprava
<u>OVO 16:</u> reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	<u>DV:</u> naslouchá a respektuje pokyny dospělých <u>DV:</u> zachová klid při vyhlášení poplachu a dále jedná podle pokynů	Situace ohrožení hromadného

3. ročník

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme		
<u>OVO 1:</u> vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí a různého charakteru	<u>DV:</u> ví, kdy a kde se narodil, kde prožil své dětství <u>DV:</u> řekne a napíše celou svoji adresu <u>DV:</u> pojmenuje jednotlivé místnosti bytu a jejich vybavení <u>DV:</u> nakreslí jednoduchý plán svého bytu <u>DV:</u> popíše a do plánu obce zakreslí cestu z místa bydliště do školy <u>DV:</u> do plánu vyznačí i polohu významných budov <u>DV:</u> řekne a zakreslí nebezpečná místa <u>DV:</u> vyjmenuje dopravní značky z okolí bydliště a školy <u>DV:</u> vyhodnotí nebezpečí míst pro hru a trávení volného času (i konkrétních her a činností) a volí odpovídající způsoby ochrany (jednání, organizace, ochranné pomůcky)	Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště, adresa bydliště žáka Bezpečná cesta do školy Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí
<u>OVO 2:</u> začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí	<u>DV:</u> vypráví zajímavosti z historie své obce <u>DV:</u> vyjmenuje významné historické památky své obce <u>DV:</u> mapuje okolí školy a bydliště <u>DV:</u> nakreslí jednoduchý orientační plánek <u>DV:</u> orientuje se v dalších částech obce, zná směr cesty <u>DV:</u> zná nejbližší okolní obce, vyhledává je na regionální mapě <u>DV:</u> pracuje s regionální mapou, dává do souvislostí vyčtené údaje – řeky, silnice, obce, popíše podle mapy	Obec Minulost a současnost obce Rozdíly mezi městem a vesnicí Mapa

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
	<i>cestu do krajského města</i>	
<i>OVO 3: rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost</i>	<i>DV: ví, podle čeho se orientuje ve volné přírodě a na neznámém místě</i> <i>DV: pozná rozdíl mezi rybníkem a nádrží</i> <i>DV: ví, jak je využita krajina v okolí obce (zemědělská, lesy, průmyslová..)</i> <i>DV: uvědomuje si estetické hodnoty přírody</i> <i>DV: srovnává různé prvky výstavby (historické-současné, cihlové – panelové)</i>	Plán obce a blízkého okolí Značky na mapě Příroda v okolí obce Zástavba – byty, domy, obchodní centra, historické budovy
<i>OVO17: odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat, kdy vracet dluhy</i>	<i>DV: zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení</i> <i>DV: vlastními slovy vyjádří, co znamená, že banka je správce peněz</i>	Finanční gramotnost
Lidé kolem nás		
<i>OVO 4: rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi</i>	<i>DV: vypráví, při jakých příležitostech se setkává širší rodina</i> <i>DV: pojmenuje příbuzenské vztahy v rodině s určením otcovy a matčiny strany</i> <i>DV: hovoří o pravidlech chování v rodině, pojmenuje svoji pravidelnou účast na chodu domácnosti</i>	Rodina – příbuzenské vztahy, oslavy, tradice Role v rodině, pravidla chování a soužití v rodině
<i>OVO 5: odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</i>	<i>DV: zná povolání svých rodičů i blízkých příbuzných a dokáže jedno-duše popsat, co se dělá v daném povolání</i> <i>DV: vyvozuje potřebu i význam povolání (pro rodinu, společnost, kolektiv)</i> <i>DV: uvědomuje si rozdíl mezi psychickou a fyzickou prací</i>	Povolání, práce, řemesla Fyzická a psychická práce Relaxace – volný čas
<i>OVO 6: projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům</i>	<i>DV: naslouchá různým názorům spolužáků</i> <i>DV: vychází vstříc přiměřeným požadavkům</i> <i>DV: umí dát najevo svůj nesouhlas bez projevu agresivity či ironie</i>	Třída, škola – respektování různých povahových vlastností a dalších odlišností Spolužáci s různým zdravotním postižením
Lidé a čas		
<i>OVO 7: využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</i>	<i>DV: pro orientaci v čase běžně používá kalendář</i> <i>DV: v kalendáři s jistotou vyhledá datum svého narození i blízké rodiny</i> <i>DV: popíše různá měřidla času</i> <i>DV: ví, kde získá informace o životě</i>	Orientace v čase, časový řád

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
	<i>v dávných dobách</i>	
<i>OVO 8: pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije</i>	<i>DV: pojmenuje významné rodáky a přiřadí k nim danou činnost DV: sestavuje „encyklopedii“ významných osobností – sportovní a kulturní DV: interpretuje báje a pověsti spjaté s místním okolím</i>	Jak žili lidé dříve Významné osobnosti současnosti i nedávné minulosti Regionální báje a pověsti
Rozmanitost přírody		
<i>OVO 9: pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i>	<i>DV: na základě vlastních pozorování ví, v jaké podobě se v přírodě nachází voda a jak mění svoji podobu DV: popíše a jednoduše zakreslí koloběh vody v přírodě DV: vyjmenuje základní podmínky života na Zemi DV: ví, jaký význam má Slunce pro život na Zemi DV: pozoruje a zaznamenává délku a intenzitu světla v ročních obdobích DV: ví, při jaké teplotě voda mění své skupenství DV: uvědomuje si důležitost vzduchu pro život a co je zdrojem kyslíku DV: uvědomuje si vztah lidí k životnímu prostředí : čistota vody, vzduchu DV: navrhuje opatření ke zvýšení čistoty ovzduší a vody DV: rozlišuje správné a špatné v chování lidí k přírodě</i>	Neživá příroda – podmínky života na Zemi Slunce – Země Voda Světlo, teplo Teplota Vzduch Čistota životního prostředí Ochrana životního prostředí
<i>OVO 10: rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</i>	<i>DV: rozlišuje užitkové přírodniny DV: jednoduchým způsobem vysvětlí rozdíl mezi přírodninou a surovinou DV: ví, z jakých přírodnin se získávají suroviny: dřevo vlna, mléko, kůže DV: vysvětluje rozdíl mezi živou a neživou přírodou DV: pozoruje a popisuje, jakým způsobem probíhá výživa rostlin DV: zná v okolí obce chráněné přírodní druhy a uvědomuje si správné chování DV: uvádí příklady a porovnává kvetoucí a nekvetoucí rostliny DV: jednoduchým způsobem popíše rozdíl mezi rostlinami dřevnatými a dužnatými DV: vyvozuje a popisuje odlišnosti hub od rostlin</i>	Živá a neživá příroda Výživa rostlin Chráněné rostliny a živočichové Kvetoucí a nekvetoucí rostliny Dřeviny – stromy a keře Bylina Houby
<i>OVO 11: provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změní základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</i>	<i>DV: pozoruje, kdy se mění skupenství vody, měření zapisuje DV: pozoruje a zapisuje koloběh vody v přírodě DV: pozoruje a zapisuje intenzitu slunečního světla</i>	Pracovní nástroje a jejich užívání

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
	<p><i>DV: voda, důležitá součást života – provádí jednoduchá pozorování</i></p> <p><i>DV: provádí jednoduchá měření: délka, hmotnost, objem, teplota</i></p> <p><i>DV: k měření používá správné nástroje, provádí zápisy z pozorování a měření</i></p>	<p>Veličiny: délka, hmotnost, objem, teplota</p>
Člověk a jeho zdraví		
<p><i>OVO 12: uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</i></p>	<p><i>DV: vysvětlí rozdílnosti člověka od ostatních savců</i></p> <p><i>DV: vnímá rozdíly mezi pohlavím</i></p> <p><i>DV: učí se respektovat odlišné pohlaví</i></p> <p><i>DV: uvědomuje si, co je důležité pro zdravý způsob života a co našemu tělu škodí</i></p> <p><i>DV: vyjmenuje zásady zdravého způsobu života a snaží se je dodržovat</i></p> <p><i>DV: ví, jaké látky by měla obsahovat zdravá výživa</i></p> <p><i>DV: vyjmenuje možné návykové látky (alkohol, tabák, léky)</i></p> <p><i>DV: rozlišuje smyslová ústrojí a některé důležité vnitřní orgány: ledviny, plíce a žaludek</i></p>	<p>Lidské tělo Stavba těla rostlin, savců, ptáků a člověka</p> <p>Zdravý životní styl</p> <p>Návykové látky</p>
<p><i>OVO 13: dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</i></p>	<p><i>DV: zná rozdíl mezi nemocí úrazem</i></p> <p><i>DV: uvědomuje si souvislosti mezi výživou a zdravím</i></p> <p><i>DV: respektuje pravidla kolektivních her</i></p> <p><i>DV: pravidelným pohybem pomáhá ke zdravému životnímu stylu</i></p>	<p>Nemoc a úraz Zdravá výživa</p> <p>Pravidla při hrách, první pomoc Pravidelný pohyb jako součást zdravého životního stylu</p>
<p><i>OVO 14: chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě</i></p>	<p><i>DV: upozorní na podezřelé chování neznámého jedince</i></p> <p><i>DV: umí odmítnout nepříjemnou komunikaci</i></p> <p><i>DV: ví, kam se obrátí o pomoc či radu</i></p> <p><i>DV: v modelových situacích ohrožení bezpečí (neznámá místa, setkání s neznámými lidmi, kontakt se zvířaty, práce s elektronickými médii atd.) označí možná nebezpečí a diskutuje o účinných způsobech ochrany</i></p> <p><i>DV: v modelové situaci použije správný způsob komunikace s operátory tísňových linek</i></p> <p><i>DV: dokáže použít krizovou linku</i></p>	<p>Osobní bezpečí Komunikace s neznámým jedincem Instituce a organizace poskytující pomoc</p>
<p><i>OVO 15: uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu</i></p>	<p><i>DV: respektuje pravidla silničního provozu</i></p> <p><i>DV: umí používat hromadné dopravní prostředky (vlak, autobus)</i></p>	<p>Pravidla silničního provozu Hromadné dopravní prostředky</p>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
	<i>a ví, jak se v nich správně chovat</i> <u>DV:</u> ví, jak se správně chovat v silničním provozu jako chodec <u>DV:</u> připravuje se na roli cyklisty <u>DV:</u> ví, že jako cyklista se pohybuje v doprovodu <u>DV:</u> jako cyklista používá cíleně správné ochranné prostředky <u>DV:</u> charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích a při akcích školy je uplatňuje	Jsem chodec Budu cyklista
<i>OVO 16: reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i>	<u>DV:</u> respektuje pokyny dospělých při mimořádných událostech <u>DV:</u> zachovává chladnou hlavu při cvičeních (vyhlášení cvičného poplachu)	Mimořádné události Cvičný poplach

4. ročník - Přírodověda

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme		
<i>OVO 2: určí světové strany v přírodě i podle mapy, řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i>	<u>DV:</u> zná světové strany <u>DV:</u> rozlišuje světové strany v přírodě podle přírodních jevů (hvězdy, mraveniště, stromy...) <u>DV:</u> přiřadí světové strany na mapě, zorientuje mapu v přírodě <u>DV:</u> zná zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě <u>DV:</u> zná zásady poskytnutí první pomoci	<i>Okolní krajina:</i> <ul style="list-style-type: none"> • světové strany • orientační body a linie • mapa • lidské tělo • první pomoc
<i>OVO 3: vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách na mapách naší republiky</i>	<u>DV:</u> přiřadí barvy na mapě k přírodním podmínkám <u>DV:</u> srovnává přírodní podmínky v okolí svého bydliště s krajskými (regionálními)	<i>Okolní krajina:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Místní oblast :vliv krajiny na život lidí, rostlinstvo a živočišstvo-zvláštnosti • Obec: poloha v krajině, význačné přírodní body v okolí
<i>OVO 4: vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody</i>	<u>DV:</u> zná chráněné krajinné oblasti, území v okolí obce (v nejbližším regionu)	<i>Okolní krajina:</i> <ul style="list-style-type: none"> • působení lidí na krajinu • orientační body – nejvyšší hora, vodstvo
<i>OVO 5: zprostředkuje ostatním zkušenosti a zážitky z vlastních cest a porovná přírodu v naší vlasti a v jiných zemích</i>	<u>DV:</u> vypravuje svých prožitcích <u>DV:</u> porovnává přírodu v okolí svého bydliště s širším okolím (region, kraj)	<i>Okolní krajina:</i> <ul style="list-style-type: none"> • tvary zemského povrchu • rozšíření půd, zemědělství • zajímavosti
<i>OVO6: odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat, kdy</i>	<u>DV:</u> zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení <u>DV:</u> vlastními slovy vyjádří, co znamená, že banka je správce peněz <u>DV:</u> porovná svá přání a potřeby se	Finanční gramotnost

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
<i>vracet dluhy</i>	<i>svými finančními možnostmi</i> <i>DV: sestaví jednoduchý finanční rozpočet</i> <i>DV: uvede příklady základních pojmů a výdajů domácnosti</i>	
	Lidé kolem nás	
<i>OVO 8: rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci</i>	<i>DV: zná členy své rodiny a zná jejich role v rodině</i> <i>DV: uvědomuje si mezigenerační vztahy (nejbližší příbuzenstvo)</i> <i>DV: umí vysvětlit jednotlivé zaměstnání členů rodiny</i> <i>DV: popisuje volný čas rodiny, kolik volného času tráví rodina pohromadě, kolik času má každý člen rodiny na své zájmy</i> <i>DV: definuje rodinná pravidla slušného chování</i> <i>DV: pojmenuje svoji pomoc slabším členům rodiny</i>	Rodina: role v rodině, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, zaměstnání a volný čas Chování lidí: vlastnosti lidí, pomoc slabším, pravidla slušného chování
<i>OVO 9: rozpozná ve svém okolí jednání a chování (ve vztahu k přírodě), která se tolerovat nemohou</i>	<i>DV: zná zásady ochrany životního prostředí</i> <i>DV: začíná si uvědomovat důležitost třídění odpadu (informační zdroje)</i> <i>DV: uvědomuje si rozdíl mezi soukromým a státním</i> <i>DV: posuzuje a hodnotí chování lidí ve vztahu k přírodě</i>	Chování lidí: <ul style="list-style-type: none"> Ochrana životního prostředí Třídění odpadu Právo a spravedlnost ve vztahu k přírodě Základní globální problémy – problémy životního prostředí, problémy konzumní společnosti
<i>OVO 11: poukáže v nejbližším přírodním a společenském prostředí na změny a problémy, navrhně zlepšení životního prostředí obce</i>	<i>DV: uvědomuje si odpovědnost lidí za ochranu rostlin a živočichů</i> <i>DV: aktivně se zapojuje při ochraně přírody ve svém okolí</i> <i>DV: chová se v chráněných oblastech podle zásad, které ukládá návštěvní řád</i> <i>DV: aplikuje jednoduché třídění odpadu</i> <i>DV: uvědomuje si živelné pohromy a ekologické katastrofy</i> <i>DV: důležitost šetření elektrickou energií a pitnou vodou</i> <i>DV: znečištění ovzduší, vhodné chování v případě zvýšené koncentrace</i> <i>DV: ekologické druhy dopravy</i> <i>DV: opatření prováděná pro zlepšení životního prostředí obce (regionu)</i>	Právo a spravedlnost: <ul style="list-style-type: none"> ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody, chování lidí ve vztahu k přírodě Vlastnictví: státní a soukromé (chování lidí k různým druhům vlastnictví)
Lidé a čas		
<i>OVO 13: využívá knihoven, sbírek muzeí a archivů jako zdroje informací ke zdůvodnění základního významu chráněných částí přírody</i>	<i>DV: vyhledává informace o přírodních podmínkách regionu</i> <i>DV: navštěvuje vhodné výstavy a expozice</i>	Základní globální problémy

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
Rozmanitost přírody		
<i>OVO 17: objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody</i>	<i>DV: základní projevy života, podmínky života - výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin (různé druhy organizmů) DV: zná základní společenstva v okolí školy, obce – rozpozná vzájemné vztahy mezi organismy, některé příčiny porušování rovnováhy</i>	Základní podmínky života: voda, vzduch, půda
<i>OVO 18: vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru rozdělení času a střídání ročních období</i>	<i>DV: chápe vztahy mezi planetami, DV: vyjmenuje planety sluneční soustavy DV: vnímá planetu Zemi jako součást vesmíru DV: uvědomuje si nutnost vesmírného bádání – lety do vesmíru</i>	Vesmír a Země: Sluneční soustava, planety, den a noc, roční období
<i>OVO 19: zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu</i>	<i>DV: popíše základní projevy života na konkrétních organismech, DV: prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</i>	Živočichové <ul style="list-style-type: none"> • znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života • základní skupiny živočichů, zástupci a jejich poznávání • stavba těla vybraných živočichů a funkce jednotlivých částí jejich těla • základní rozdíly mezi savci, ptáky, plazy, rybami, obojživelníky, hmyzem • význam přírody pro člověka • význam chovu domácích zvířat • živočichové ve volné přírodě, chov zvířat v zajetí - ZOO • potravní závislosti v přírodě • rostliny – stavba těla, reprodukce, význam pro přírodu i člověka
<i>OVO 20: porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech.</i>	<i>DV: pozoruje základní podmínky života ve vztahu k podnebí a počasí, zakládá jednoduché pokusy (voda, vzduch, půda, světlo – tma)</i>	Voda a vzduch: oběh vody v přírodě, proudění vzduchu Den a noc, roční období Význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi Podnebí a počasí
<i>OVO 21: zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.</i>	<i>DV: zná konkrétní činnosti člověka v přírodě (těžba nerostů, zemědělská půda, energetické zdroje – elektrárna, průmysl – znečištění ovzduší)</i>	Nerosty a horniny: <ul style="list-style-type: none"> • hospodářsky významné horniny a nerosty • zvětrávání Půda: vznik půdy a její význam Voda: <ul style="list-style-type: none"> • výskyt, vlastnosti a formy vody • oběh vody v přírodě Vzduch:

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
		<ul style="list-style-type: none"> vlastnosti, složení, proudění význam pro život hoření látek
<i>OVO 22: založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</i>	<i>DV: pozoruje a třídí látky, pozoruje a zapisuje vlastnosti látek (lupa), voda, nerosty, horniny, rostliny, zakládá herbář</i>	Látky a jejich vlastnosti: <ul style="list-style-type: none"> třídění látek změny látek a skupenství vlastnosti porovnání látek vážení a měření veličin (délka, hmotnost, objem, čas, teplota) Herbář
Člověk a jeho zdraví		
<i>OVO 23: využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</i>	<i>DV: zná základní stavbu lidského těla, srovnává s ostatními živočichy (savci, ryby, plazi, ptáci)</i> <i>DV: ví, co je zdravý způsob života (životospráva, denní režim, odpočinek, pitný režim, nemoc - úraz, úrazová zábrana)</i> <i>DV: vnímá reklamní vlivy na zdravý životní styl</i> <i>DV: charakterizuje na příkladech rozdíly mezi drobným, závažným a životem ohrožujícím zraněním</i> <i>DV: V modelové situaci určí život ohrožující zranění</i>	Lidské tělo: základní stavba (smyslové vnímání) Péče o zdraví, zdravá výživa
<i>OVO 24: rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</i>	<i>DV: uvědomuje si etapy života po narození: předškolák, školák, dospělost</i>	Lidské tělo, vývoj lidského těla
<i>OVO 25: účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob; uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</i>	<i>DV: sestavuje svůj denní režim s účelným a efektivním využíváním času s ohledem na oprávněné nároky rodiny a školy</i>	Denní režim učení a volný čas pomoc blízkým osobám
<i>OVO 26: uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví</i>	<i>DV: zná a orientuje se v situacích ohrožujících život</i> <i>DV: uvědomuje si každodenní nebezpečí na silnicích (bezpečná cesta do školy)</i> <i>DV: vnímá každodenní možnosti krizových situací</i> <i>DV: charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích hromadné přepravy a při akcích školy je uplatňuje</i> <i>DV: v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě (v méně známých místech obce, v neznámých místech mimo obec) a určuje vhodný způsob bezpečného chování</i>	Dopravní výchova – bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty Krizové situace – šikana, týrání Média – brutalita a jiné formy násilí
<i>OVO 27: předvede v modelových situ-</i>	<i>DV: rozpozná běžná léčiva od lentilek</i>	Návykové látky a zdraví:

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
<i>acích jednoduché způsoby odmítání návykových látek</i>	<i>DV: umí rozlišit lék jako pomocníka i nepřítele DV: zahraje různé situace ve kterých je kladen důraz na odmítání DV: uvědomuje si rizika návykových látek a prostředků</i>	tabák, alkohol, počítače (soustavná hra)
<i>OVO 28: uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</i>	<i>DV: dodržuje zásady zdravé výživy DV: zná význam otužování DV: rozlišuje a posuzuje brutalitu a jiné formy násilí (televize-reality)</i>	Osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, brutalita a jiné formy násilí v médiích
<i>OVO 29: ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</i>	<i>DV: zná rozdíl mezi nemocí a úrazem, v rámci svých možností jim umí předcházet</i>	Nemoc (nachlazení, otužování, zdravá výživa, pitný režim) Úraz (drobná poranění – řezná, tržná rána a jejich ošetření) Služby odborné pomoci
<i>OVO 30: uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku</i>	<i>DV: orientuje se v bezpečném chování v kolektivu třídy a v zájmových skupinách, DV: rozpozná chování jednotlivých členů v rodinném prostředí, mezi vrstevníky</i>	Partnerství, rodina – pozitivní mezilidské vztahy
<i>OVO 31: stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</i>	<i>DV: v modelových situacích ohrožení bezpečí v běžných situacích volí správné situace ochrany, přivolání pomoci jiným DV: uvede přírodní jevy a jiné situace, které mohou ohrozit lidské zdraví a životy, vymezí (vybere z příkladů) vhodný způsob ochrany DV: v modelových situacích prokáže schopnost vhodně reagovat na pokyny dospělých a jednat v souladu s pravidly ochrany</i>	Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí

5. ročník- Přírodověda

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme		
<i>OVO 2: určí světové strany v přírodě i podle mapy, řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i>	<i>DV: rozlišuje světové strany na mapě i glóbu DV: přiřadí světové strany na mapě, zorientuje mapu v přírodě, podle mapy a orientačních bodů se pohybuje v terénu DV: zná a uplatňuje zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě DV: zná zásady poskytnutí první pomoci, ví jak poskytnout první pomoc DV: v modelové situaci určí život ohrožující zranění</i>	Česká republika Orientační body a linie Mapa Lidské tělo První pomoc

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
<i>OVO 3: vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách na mapách naší republiky</i>	<i>DV: ví, co znamenají vrstevnice na mapě DV: srovnává krajské přírodní podmínky s Českou republikou</i>	<i>Okolní krajina:</i> <ul style="list-style-type: none"> Česká republika – vliv krajiny na život lidí, rostlinstvo a živočišstvo - zvláštnosti význačné přírodní body v ČR (hory, řeky, nížiny...)
<i>OVO 4: vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody</i>	<i>DV: zná chráněné krajinné oblasti, území v České republice</i>	Česká republika: <ul style="list-style-type: none"> působení lidí na krajinu orientační body – nejvyšší hora, vodstvo
<i>OVO 5: zprostředkuje ostatním zkušenosti a zážitky z vlastních cest a porovná přírodu v naší vlasti a v jiných zemích</i>	<i>DV: vypravuje o svých prožitcích z dovolené a návštěv jiných zemí (Evropa) DV: porovnává přírodu v okolí svého bydliště s širším okolím České republiky</i>	Česká republika: tvary zemského povrchu, rozšíření půd, zemědělství Zajímavosti: Postavení Země ve Vesmíru, Evropa (časová pásma, střídání dne a noci, roční období – souvislosti)
<i>OVO6: odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat, kdy vrátet dluhy</i>	<i>DV: porovná svá přání a potřeby se svými finanč. Možnostmi DV: sestaví jednoduchý fin. Rozpočet DV: uvede příklady základních příjmů a výdajů v domácnosti DV: objasní, jak řešit situace, kdy jsou příjmy větší než výdaje a obráceně DV: na příkladech objasní rizika půjčování peněz DV: na příkladech vysvětlí postup při reklamaci</i>	Finanční gramotnost
<i>OVO 9: rozpozná ve svém okolí jednání a chování (ve vztahu k přírodě), která se tolerovat nemohou</i>	<i>DV: zná a uplatňuje zásady ochrany životního prostředí DV: provádí třídění odpadu (informační zdroje) DV: zná rozdíl mezi soukromým a tátním a respektuje práva vlastníků DV: posuzuje a odnotí chování lidí ve vztahu k přírodě (špatné – dobré)</i>	<i>Chování lidí:</i> <ul style="list-style-type: none"> Ochrana životního prostředí Třídění odpadu Právo a spravedlnost ve vztahu k přírodě <i>Základní globální problémy:</i> <ul style="list-style-type: none"> problémy životního prostředí, problémy konzumní společnosti
<i>OVO 11: poukáže v nejbližším přírodním a společenském prostředí na změny a problémy, navrhne zlepšení životního prostředí obce</i>	<i>DV: uvědomuje si odpovědnost lidí za ochranu rostlin a živočichů DV: aktivně se zapojuje při ochraně přírody ve svém okolí DV: chová se v chráněných oblastech podle zásad, které ukládá návštěvní řád DV: aplikuje jednoduché třídění odpadu ve škole a doma DV: uvědomuje si živelné pohromy a ekologické katastrofy v širším vnímání (navrhuje opatření)</i>	Právo a spravedlnost: <ul style="list-style-type: none"> ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody chování lidí ve vztahu k přírodě Vlastnictví: státní a soukromé (chování lidí k různým druhům vlastnictví) <ul style="list-style-type: none"> Situace hromadného ohrožení: povodeň znečištěné ovzduší znečištěná voda další případy ohrožení

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
	<p><i>DV: uvědoměle šetří elektrickou energii a pitnou vodou</i></p> <p><i>DV: uvědomuje si případy znečištění ovzduší, zná a uplatňuje vhodné chování v případě zvýšené koncentrace</i></p> <p><i>DV: zná ekologické druhy dopravy</i></p> <p><i>DV: zná opatření prováděná pro zlepšení životního prostředí obce (regionu)</i></p>	
Lidé a čas		
<i>OVO 13: využívá knihoven, sbírek muzeí a archivů jako zdroje informací ke zdůvodnění základního významu chráněných částí přírody</i>	<p><i>DV: vyhledává a třídí informace o přírodních podmínkách České republiky</i></p> <p><i>DV: navštívuje vhodné výstavy a expozice</i></p>	Základní globální problémy Významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti
Rozmanitost přírody		
<i>OVO 17: objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody</i>	<p><i>DV: orientuje se v základních projevech života, zná základní podmínky života - výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin,</i></p> <p><i>DV: základní společenstva v České republice; vzájemné vztahy mezi organismy, některé příčiny porušování rovnováhy</i></p>	Rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní projevy a potřeby, průběh a způsob života, výživa Stavba těla u některých druhů včetně reprodukčních orgánů, význam v přírodě a pro člověka
<i>OVO 18: na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru vysvětlí souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</i>	<p><i>DV: vnímá postavení Země ve sluneční soustavě a vesmíru</i></p> <p><i>DV: vysvětlí střídání dne a noci a ročních období</i></p> <p><i>DV: rozlišuje rozmanitost podmínek života na Zemi</i></p> <p><i>DV: porovnává rostlinstvo a živočišstvo na Zemi</i></p> <p><i>DV: srovnává podnebí a počasí</i></p>	Vesmír a Země: sluneční soustava, den a noc, roční období Životní podmínky: rozmanitost podmínek na Zemi, rostlinstvo a živočišstvo na Zemi Podnebí a počasí
<i>OVO 19: zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu</i>	<p><i>DV: popíše základní projevy života na konkrétních organismech,</i></p> <p><i>DV: prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</i></p>	Živočichové <ul style="list-style-type: none"> • znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života • základní skupiny živočichů, zastupci a jejich poznávání • stavba těla vybraných živočichů a funkce jednotlivých částí jejich těla • základní rozdíly mezi savci, ptáky, plazy, rybami, obojživelníky, hmyzem • význam přírody pro člověka • význam chovu domácích zvířat • živočichové ve volné přírodě, chov zvířat v zajetí - ZOO • potravní závislosti v přírodě
<i>OVO 20: na základě pozorování porovnává základní projevy života na</i>	<i>DV: Pozoruje základní podmínky života ve vztahu k podnebí a počasí na</i>	Voda a vzduch: oběh vody v přírodě, proudění vzduchu

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
<i>konkrétních organismech</i>	<i>Zemi a vzhledem k Vesmíru</i>	Planety sluneční soustavy Podnebí a počasí na Zemi Postavení Země ve vesmíru
<i>OVO 21: zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškodovat.</i>	<i>DV: Zná konkrétní činnosti člověka v přírodě (těžba nerostů, zemědělská půda, energetické zdroje – elektrárna, průmysl – znečištění ovzduší)</i>	Nerosty a horniny: • hospodářsky významné horniny a nerosty • zvětrávání Půda: vznik půdy a její význam Voda: • výskyt, vlastnosti a formy vody • oběh vody v přírodě Vzduch: • vlastnosti, složení, proudění • význam pro život • hoření látek
<i>OVO 22: založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</i>	<i>DV: Zná zdroje energie – uvědomuje si rizika a nebezpečí elektrické energie</i>	Elektrická energie – zapojování jednoduchých obvodů
Člověk a jeho zdraví		
<i>OVO 23: využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</i>	<i>DV: zná základní stavbu lidského těla, uvědomuje si pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou DV: ví, co je zdravý způsob života (intimní a duševní hygiena) DV: vnímá reklamní vlivy na zdravý životní styl</i>	Lidské tělo – základní stavba důležité vnitřní orgány lidského těla Péče o zdraví, zdravá výživa
<i>OVO 24: rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</i>	<i>DV: uvědomuje si etapy života před a po narození DV: seznamuje se se základy lidské reprodukce (porovnání s ostatními organizmy)</i>	Lidské tělo, vývoj lidského těla
<i>OVO 25: účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</i>	<i>DV: sestavuje a dodržuje svůj denní režim s účelným a efektivním využíváním času s ohledem na oprávněné nároky rodiny a školy</i>	Denní režim Učení a volný čas Pomoc blízkým osobám
<i>OVO 26: uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví</i>	<i>DV: zná a orientuje se v situacích ohrožujících život DV: uvědomuje si každodenní nebezpečí na silnicích (bezpečná cesta do školy) DV: vnímá každodenní možnosti krizových situací DV: v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě (v méně známých místech obce, v neznámých místech mimo obec) a určuje vhodný způsob bezpečného chování</i>	Dopravní výchova: bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty Krizové situace: šikana, týrání, sexuální zneužívání (omezování osobní svobody) Přírodní katastrofy: povodeň, vichřice Média: brutalita a jiné formy násilí
<i>OVO 27: předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</i>	<i>DV: uvědomuje si rizika návykových látek a prostředků</i>	Návykové látky a zdraví – tabák, alkohol, počítače (soustavná hra)
<i>OVO 28: uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou</i>	<i>DV: zná rozdíl mezi nemocí a úrazem, v rámci svých možností jim umí před-</i>	Nemoc (nachlazení, otužování, zdravá výživa, pitný režim)

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
<i>zdraví a jeho preventivní ochranou</i>	<i>cházet</i> <i>DV: seznamuje se s nebezpečím HIV/AIDS</i>	Úraz (drobná poranění – řezná, tržná rána a jejich ošetření) Služby odborné pomoci Základy sexuální výchovy (cesty nákazy)
<i>OVO 29: ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</i>	<i>DV: orientuje se v bezpečném chování v kolektivu třídy, v zájmových skupinách, v rodinném prostředí, mezi vrstevníky</i>	Partnerství, rodina: pozitivní mezilidské vztahy
<i>OVO 30: uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku</i>	<i>DV: rozlišuje vnější znaky muže a ženy, vnímá biologické a psychické změny v dospívání,</i> <i>DV: seznamuje se s etickou stránkou sexuality</i>	Partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy
<i>OVO 31: stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</i>	<i>DV: v modelových situacích ohrožení bezpečí v běžných situacích volí správné situace ochrany, přivolání pomoci jiným</i> <i>DV: v modelových situacích prokáže schopnost vhodně reagovat na pokyny dospělých a jednat v souladu s pravidly ochrany</i>	Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných situací

4. ročník – Vlastivěda

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme		
<i>OVO 1: určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</i>	<i>DV: zná a uplatňuje zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i> <i>DV: chce být dobrým cyklistou – základní pravidla pohybu v silničním provozu, pasivní a aktivní bezpečnost</i>	Obec, město, Česká republika: <i>mapa, orientační body a linie</i> První pomoc BESIP – dopravní značky, křižovatky, pravidla silničního provozu z hlediska chodce a cyklisty
<i>OVO 2: určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i>	<i>DV: rozlišuje světové strany na mapě</i> <i>DV: přiřadí světové strany na mapě, zorientuje mapu v přírodě, podle mapy a orientačních bodů se pohybuje v terénu</i>	<i>Mapa ČR – zemský povrch, nížiny, pohoří, vodní toky a plochy</i> <i>Regionální turistická mapa</i>
<i>OVO 3: rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map naší republiky</i>	<i>DV: pracuje s plánem obce, popíše cestu do školy ze svého bydliště, označí „kritické body“ bezpečné cesty</i>	Obec, město, místní krajina

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
	do školy, navrhne řešení <i>DV: seznámí se s mapou (barvy, hranice, základní značky), světové strany na mapě, tvary zemského povrchu, základní typy krajiny</i>	Zemský povrch a jeho tvary, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu
<i>OVO 4: vyhledává jednoduché údaje o sídlištích lidí na mapách naší republiky</i>	<i>DV: poznává dějiny vlasti - pověsti a báje jako prostředek k probuzení zájmu o dějiny národa a regionu. DV: svědectví práce našich předků uchované v památkách.</i>	Báje a pověsti regionu, historické zvláštnosti regionu (UNESCO, hrady a zámky, významné památky)
<i>OVO 4: vyhledává typické regionální zvláštnosti osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska historického, politického, správního a vlastnického</i>	<i>DV: seznámení s mapou (barvy, hranice, základní značky), světové strany na mapě, tvary zemského povrchu, základní typy krajiny DV: pozná mapu České republiky, sousední státy, nejvyšší pohoří, řeky, nížiny DV: region ve kterém žijí, kulturní a průmyslové centrum regionu, obyvatelé krajiny, města, průmysl, vesnice, venkov, zemědělství, exkurze do zajímavých míst</i>	Mapa České republiky Regiony ČR – surovinové zdroje, výroby, služby a obchod
<i>OVO 5: zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</i>	<i>DV: vypráví a vyhledává na mapě místo svého prázdninového pobytu DV: hovoří, zaznamenává a porovnává místo svého pobytu s místem bydliště</i>	Regiony ČR
<i>OVO 6: rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</i>	<i>DV: poznává polohu a významné historické postavení hlavního města Prahy DV: rozlišuje státní symboly a jejich význam, DV: zná místní samosprávu a státní správu</i>	Národ, základy státního zřízení a politického systému ČR Státní správa a samospráva (třídní, místní, krajská), státní symboly
Lidé kolem nás		
<i>OVO 7: vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci</i>	<i>DV: vyvozuje, stanovuje a dodržuje pravidla chování ve třídě, ve škole DV: respektuje pravidla soužití v rodině, DV: zná a respektuje pravidla soužití v obci, uvědomuje si možné následky při porušování pravidel DV: zná a respektuje pravidla silničního provozu v obci</i>	Státní správa a samospráva pravidla soužití – třídní, školní, společenská Práce městské a státní policie
<i>OVO 9: rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</i>	<i>DV: všimá si, registruje a popisuje nevhodné chování spolužáků a spoluobčanů; navrhne opatření a řešení</i>	Soužití lidí: obchod, firmy, zájmová sdružení a spolky, pomoc nemocným a sociálně slabším Právo a spravedlnost: základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní chování
<i>OVO 10: orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích</i>	<i>DV: vnímá a popisuje různé druhy vlastnictví a hospodářství - výrobky, zboží, obchod, peníze, ceny</i>	Vlastnictví: soukromé, veřejné, osobní, společné Hmotný a nehmotný majetek, peníze
<i>OVO 12: pracuje s časovými údaji</i>	<i>DV: orientuje se v čase, rozumí ději-</i>	Orientace v čase a časový řád: určo-

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	nám jako časovému sledu událostí <i>DV:</i> orientuje se v kalendáři a na jeho základě je schopen určit roční období	vání času, čas jako fyzikální veličina, kalendář, letopočet Dějiny jako časový sled událostí
<i>OVO 13:</i> využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti	<i>DV:</i> umí vyhledávat regionální památky, zajímá se o možnosti péče o památky <i>DV:</i> seznamuje se s minulostí kraje a předků	Regionální památky, péče o památky (UNESCO), lidé pečující o památky
<i>OVO 14:</i> rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	<i>DV:</i> uvědomuje si proměny způsobu života z historického hlediska (na základě vyprávění pamětníků či jiných zdrojů informací) <i>DV:</i> vnímá rozdílné způsoby bydlení, předměty denní potřeby	Současnost a minulost v našem životě proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby
<i>OVO 15:</i> srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	<i>DV:</i> seznamuje se s pověstmi regionu i ČR	Minulost v našem životě, svědectví našich předků
<i>OVO 16:</i> objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	<i>DV:</i> poznává současnost a minulost v našem životě z hlediska významných dnů a státních svátků	Současnost a minulost v našem životě – významné dny a státní svátky

5. ročník – Vlastivěda

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme		
<i>OVO 1:</i> určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	<i>DV:</i> ukáže polohu svého města (obce) na mapě, pracuje s mapou z hlediska měřítka <i>DV:</i> ukáže a určí na mapě poledníky, rovnoběžky, další značky na mapě	Česká republika orientační body a linie mapa – poledníky a rovnoběžky BESIP – pravidla silničního provozu z hlediska chodce a cyklisty Cyklostezky v regionu
<i>OVO 3:</i> rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map	<i>DV:</i> vyznačí na mapě ČR základní orientační body – významné řeky, pohoří, nížiny, přehrady <i>DV:</i> pozná polohu ČR v Evropě <i>DV:</i> uvědomuje si postavení ČR za hranicemi - Evropa, evropské státy, hlavní města sousedních států, <i>DV:</i> předává poznatky získané cestováním dětí, <i>DV:</i> svět - kontinenty, lidská společnost, elementární charakteristika kontinentů a jejich obyvatel, <i>DV:</i> významné cesty a objevy	Mapa ČR: zemský povrch a jeho tvary, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU Cestování

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
<i>OVO 3: vyhledává jednoduché údaje o sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli</i>	<i>DV: poznává dějiny vlasti - pověsti a báje jako prostředek k probuzení zájmu o dějiny národa a regionu DV: svědectví práce našich předků uchované v památkách. DV: seznamuje se s evropskou historií</i>	Báje a pověsti regionu, historické zvláštnosti regionu (UNESCO, hrady a zámky, významné památky) Řecké báje a pověsti,
<i>OVO 4: vyhledává typické regionální zvláštnosti osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska historického, politického, správního a vlastnického</i>	<i>DV: vnímá soužití lidí na základě společného „evropského“ domu DV: pozná nejbližší národní sousedy ČR, porovnává povrch, vodstvo DV: v rámci EU dokáže vyhledávat zvláštnosti a posuzuje jejich význam</i>	Evropa a EU
<i>OVO 5: zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</i>	<i>DV: vypráví a zaznamenává osobní zkušenosti ze zahraničních cest DV: na základě vlastních zkušeností porovnává způsob života i přírodu DV: zprostředkovává ostatním pohled na život v zahraničí</i>	Evropa a EU
<i>OVO 6: rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</i>	<i>DV: poznává polohu a významné historické postavení hlavního města Prahy DV: rozlišuje a zná státní symboly a jejich význam DV: zná místní samosprávu a státní správu, zná princip krajské samosprávy</i>	Národ, základy státního zřízení a politického systému ČR Státní správa a samospráva (místní, krajská), státní a krajské symboly Symboly EU Česká republika: státoprávní uspořádání, instituce demokratického státu, jejich vzájemné vztahy a vztahy mezi občanem a těmito institucemi (prezident, parlament, vláda, zákony, soudy, volby)
Lidé kolem nás		
<i>OVO 7: vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci, ve společnosti</i>	<i>DV: vyvozuje, stanovuje a dodržuje pravidla chování ve třídě, ve škole DV: respektuje pravidla soužití v rodině, DV: zná a respektuje pravidla soužití v obci, uvědomuje si možné následky při porušování pravidel DV: zná a respektuje pravidla silničního provozu v obci (bezpečná jízda na kole)</i>	Státní správa a samospráva: pravidla soužití – třídní, školní, společenská Práce městské a státní policie BESIP – dodržování pravidel silničního provozu
<i>OVO 9: rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</i>	<i>DV: všimá si, registruje a popisuje nevhodné chování spolužáků a spoluobčanů, navrhne opatření a řešení DV: vnímá a posuzuje chování představitelů politických stran DV: seznamuje se s různými typy církví z historického hlediska v celosvětovém kontextu DV: uvědomuje si prvky a principy demokracie</i>	Soužití lidí – obchod, firmy, zájmová sdružení a spolky, pomoc nemocným a sociálně slabším Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní chování politické strany, církve
<i>OVO 10: orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze</i>	<i>DV: vnímá a popisuje různé druhy vlastnictví a hospodářství - výroby,</i>	Vlastnictví: soukromé, veřejné, osob-

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo
<i>v běžných situacích</i>	<i>zboží, obchod, peníze, ceny</i> <i>DV: uvědomuje si významné sociální problémy z evropského i světového hlediska, problémy konzumní společnosti</i>	ni, společné Hmotný a nehmotný majetek, peníze a jejich hodnota (euro a ostatní měny) Doprava a cestování: vzájemně propojený svět,
Lidé a čas		
<i>OVO 12: pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</i>	<i>DV: orientuje se v čase, rozumí dějinám jako časovému sledu událostí</i> <i>DV: orientuje se v kalendáři a na jeho základě je schopen určit roční období</i> <i>DV: poznává dějiny naší vlasti</i>	Orientace v čase a časový řád: určování času, čas jako fyzikální veličina, kalendář, letopočet Dějiny jako časový sled událostí: časová přímka 0 - 2000 (rok, století, tisíciletí), nejvýznamnější osobnosti a události v našich dějinách (vycházejí z literárního zpracování, ne data) Regionální zajímavosti - vlastenecká výchova
<i>OVO 13: využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti</i>	<i>DV: umí vyhledávat regionální památky, zajímá se o možnosti péče o památky</i> <i>DV: seznamuje se s minulostí kraje a předků</i> <i>DV: vnímá různé druhy a typy kultury, zná rozdíl mezi masovou kulturou a subkulturou</i>	Významné státní památky, péče o památky (UNESCO), lidé pečující o památky Kulturní instituce Média , multikulturní společnost
<i>OVO 14: rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</i>	<i>DV: uvědomuje si proměny způsobu života z historického hlediska (na základě vyprávění pamětníků či jiných zdrojů informací)</i> <i>DV: vnímá rozdílné způsoby bydlení, předměty denní potřeby</i>	<i>Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby</i>
<i>OVO 15: srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</i>	<i>DV: seznamuje se se způsobem života a práce našich předků</i> <i>DV: k poznávání používá regionální specifika</i>	<i>Současnost a minulost v našem životě</i>
<i>OVO 16: objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</i>	<i>DV: poznává současnost a minulost v našem životě z hlediska významných dnů a státních svátků ve vazbě na evropské soužití</i>	<i>Současnost a minulost v našem životě: významné dny a státní svátky</i> <i>Významné dny a státní svátky v Evropské unii</i>